

הוציא משם קמען הביא אותנו לתת לנו את הארץ אשר נשבע לאבותינו :

כשאומר לפיכך יבכה המלה (כדי שלא יראה הפת צנח) ויקח הכוס צידו ויאמר בקול רם ובשנוחה עליונה לפיכך אכחנו חייבי וגוי. פי' ונאמר שאלחנו כאלו ילחנו ונמלכנו בעלמנו כנ"ש צפסקא הקודמות חוצה עלינו לוור שירה כמו שאמרו אבותינו ע"ה. וי"ל שהוא צוקוס צרכה לפני הלל והמנהג להגציה הכוס צוקוי זה לפי שאז פוהמין צסיר והלל ואמרו חז"ל וניין שאין אומריי שירה אלל על היין. ואח"כ אומר הללויה. וצלחת ישראל ונמלכנו ואמר קריחת צ' אלו המנומריי וצרך אשר גאלנו וגוי. :

לפיכך אנחנו חייבים להודות להלל לשבח לפאר לרומם להדר לברך לעלה ולקדם למי שעשה לאבותינו ולנו את כל הנסים האלו הוציאנו מעבדות לחרות. מיגון לשמחה. ומאכל ליום טוב ומאפילה

זה ביצין מב"ס י"פ

מוכרח לשבח את יום השבת צו העיר. ואכל וכן אלל צה"צ הזה אשר שלחו הצעש"ע ז"ל חזיו. ודירהו היחה צצית גדול עם כוה דוירים ויהי כאשר ילל האיש המסיד הזה אל חולס הצית לחיה דבר וירא שם כי דוירי הצית הם אכבי גזל וגנוב ורלח וכאוף. ויחר להאיש המסיד הזה ונכנס לצבל הצית להוכיחו ויאמר חזיו הלל כח"ה הוא מן הכשרים קצרות—גדוע כח"ה יושב צין דוירים כאלו חס הצית של כ"ה גדוע מחזיק דוירים כאלו ואס כ"ה יושב צצית הזה צצכירות גדוע יושב צצית הזה שדכים צו דוירים כאלו. והס"צ לו הצבל הצית פלחי הוא איך איש פונה מחשבתו מלהשגיח על עלמו ונעיין על נעשה חצירה. והצין האיש המסיד הזה שצל זה שלחו הצעש"ע לכאן. שילמוד מן זה הצ"צ זו הגדה. וישוץ אל ציתו. וסיפר לרצו הצעש"ע ז"ל ואמר לו הצעש"ע הק' דע שהאיש הזה הוא גדול צמדכסה כוונתי צלדקהו וצמדותיו ועוד זכס יותר ווונכי שאינו כלרך לצריות מופני נעשה כוזה שבעה צקטנות יותר מונו. צסס סל"ע רצי אצרהנעשא מקטרענין ז"ל שוועתי מאיש ששומע מפי. בחי' צתירה ולקחתם לכס ציוס הראשון. ונקשה הוודש וכי ראשון הוא והלל צט"ו הוא ונחצן אלל ראשון לחשבון עונות ואמר הוא ז"ל הסי' הוא כך ולקחתם לכס ציוס הראשון שהאדם לרק

כי הצן לא הי' מיוצאי מלכים ונוכח זה שכל אחד חייב לראות ח"ע כוי שאף איתנו גאל צלונת והציא ראי' מן הכחוצ ואותנו הוליא שהרי קס היו הככנכין לחצן והס לא ילאו כלל ונמלכנו כי יולאי מלכים לא נככקו לחצן כאשר אומר הי' עד אשר יהנו כל הדור הזה ואעפ"כ אמרו אותנו הוליא להורות שכל אחד צלונת ילאו והענין הוא כוונ"כ צוה"ק שכל הנשנוות עוודו על הים צשעה שילאו ישראל ונמלכנו ולעקו זה אלי ואנוהי וכל הנשמוה העתידות להצראות עד סוף כל הדורות וזה ע"ד דרוש וקוד וח"כ הרי כולנו ילאנו ונמלכים (זרע גד) :

הויכ אדם

צדיקו כל נוקס שכלומר חייב חס לא עשה כן לא ילא. ואיך אומר באן חייב חלם לראות ח"ע ווי הוא זה שיכול לוור שצלונת כדונה לו כאינו הוא ילא ונמלכנו. וכראה לי לפרש עפ"י נעשה הנוקספרת ונעשהש"ע ז"ל שפעם אחד שלח אח אחד ונחלונידיו לוורחקים אל צעל צית אחד שילמוד מונו וודות. ונקע לשם ויהי צצוא זה החלוניד אל העיר אשר שלחו הצעש"ע שס עיניו על דרכי האיש זה הצ"צ וס יחרון לו וכל הצעלי צתים הכשרי ולא ראה ונאווה צו יחרון וכל צ"צ הכשרים ויהי שס חיה יוים ולא הצין לונה שלחו הצעש"ע ז"ל. ונהגלגל הדבר שהי'

שדחן הטהור

קָאוֹר גָּדוֹל וּמִשְׁעָבוֹד קְנֵאוֹלָה וְנֹאמַר קְפִנִּי שִׁירָה
חֲדָשָׁה הַלְלוּיָהּ :

וּנְחִילִין אֶת הַהֶלֶל וְאוֹנוֹרִים אֹתוֹ צִסְרִי וְצִנְעִינָה וְצִנְעִינָה

הַקְדִּוּיָה הַקְדִּוּ עֲבָדֵי יְיָ הַקְדִּוּ אֶת שֵׁם יְיָ יְהִי שֵׁם יְיָ מְבוֹרָךְ
מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם מִמִּזְרָח שֶׁשֶׁשׁ עַד מְבוֹאוֹ מְהוֹרָד שֵׁם יְיָ.
רַם עַל כָּד גּוֹיִם יְיָ. עַד הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ. מִי פִי אֶדְהִינוּ הַמִּגְבִּיָּה
לְשַׁבֵּת. הַמִּשְׁפִּילִי קְרֹאוֹת בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ: מְקִימִי מַעֲפָר דָּד

זֶה מִצִּיּוֹן מִבֵּלַי יוֹבִי

הַחֲנוּה יִכּוֹל לַחֲקוֹן הַקְּפִירוֹת שִׁיהִיו צִסְלִינוֹת וְהֵם
צִקְבוּ חֲשִׁבוֹת רָצִים. הֵם חִינִס חוֹשְׁצִי חֲשִׁצוֹן
עֲלֹנֹן רַק חֲשִׁבוֹת שֶׁל זֹלָהֶם עִ"כ ד"ק. וְחִזְ"ל חֲנוּר
לְעוֹלָם יִרְאֶה חֹדֶשׁ חִי"ע חֲלִיו חִי"צ וְחֲלִיו זְכֹאִי.
וְאֶת כָּל הָעוֹלָם חֲלִיו זְכֹאִי וְחֲלִיו חִי"צ. כְּנֹלָל שֶׁאֵלֶּל
עֲלֵנוּ יִרְאֶה חֲחֵלָה הַחוּצ וְחֲחֵ"כ הַזְכוֹת וְאֵלֶּל כָּל
הָעוֹלָם זֹלָהוּ יִרְאֶה חֲחֵלָה הַזְכוֹת וְחֲחֵ"כ הַחוּצ
זֶה שֶׁאֲנוֹר צֶעַל הַגְּדָה **רְיִיב אֲדָם** (כְּשֶׁאֲדָם)
רוֹלָה (לְרֹאשׁוֹ חוּצ) לְרֹאשׁוֹ אֶת עֲלֵנוּ יַעֲיִין צִנְעִינָה
עֲלֵנוּ כֹּלָל הוּא יֵלֵךְ וְנוֹלָרִים כִּי הַיּוֹלָלִי מְלָרִים.
רֹאוּ אֶת עֲלֹנֹן אֲחִינוֹל הִיוּ כֹּחֲמִים צִנְעִינָה שְׁעִרִי
עוֹנוֹמָה. וְהַיּוֹם הִי צְרוּצ רַחֲנוּי הַחִיר עֵיכִיהִי צֹאוֹר
צִהִיר כֹּזֶה וְהַשְׁפִּיעַ עֲלֵיהֶם רוּחַ עֵהֶרָה וְהִי לָצֵס
סְצוֹר לֵאלֹפֵי אֲלֵפִים שְׁצִרִים. (עֵיין לְעִיל צִסְכִּי
הַצֶּעֶשׁ"ט הַקְדוּשׁ עַל הַפְּסוּק אֵל כְּקוֹנוֹת הִי אֵל כְּקוֹנוֹת
הַיִּפְיעַ) וְנִחְנוֹת צוֹשָׁה לְפָנֵי הַצּוֹרֵא יִחֲשֶׁשׁ שִׁנִּי וְהַגְּדָת
לְצִנְךָ צֶעֶצוֹר זֶה צֶעֶצוֹר שְׁקִיּוֹנוֹת צֶעֶלְמִי הַכְּחוּצ רֹאשׁ
זֶה וְנֹלָחֵתִי אֲחֵת לֵאחֶת לְנוֹלָחֵת חֲשִׁצוֹן חֲשִׁצוֹן כְּפִשִּׁינוּ
כָּל אֶחָד לְעֲלֵנוּ עֵשָׂה הִי לִי. שֶׁלֹּא אֶת אֲצוּתִינוּ
צִלְצֵד גֹּאֵל הַקְּצָה וְנוֹלָרִי וְנוֹנִי"ט שִׁי"ט וְהַשְׁפִּיעַ
עֲלֵיהִי רוּחַ עֵהֶרָה. אֵלֵךְ אֵלֵךְ אֲנוֹתוֹ גֹּאֵל עֵהֶרָה.
שְׁצוֹה שֶׁהַשְׁפִּיעַ עַל אֲצוּתִינוּ רוּחַ עֵהֶרָה הַקּוֹצֵב
גַּם צִלְצִינוּ אֲנוֹנוֹת אֲלֵהִי עוֹלָם עַד קוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת:
דְּפִיכָךְ לְפִי שֶׁכֶּח הַקְדוּשָׁה וְהַעֲהֶרָה וְהַחֲנוּת
שְׁצוֹ לֹא הַחוּחֵנוּ עֵי"י וְנַעֲשִׂינוּ הַעֲוִצִים
רַק וְנִרְחֲנוּ הִי עֲלֵינוּ:

אֲנַחְנוּ חִיִּצִים לְהוֹדוֹת וְגוֹ. כִּי אֵם וְנַעֲלֵנוּ
עֵי"י וְנַעֲשִׂינוּ הַעֲוִצִים הַחוּחֵנוּ הַקְדוּשָׁה
וְהַעֲהֶרָה

לְרִיךְ לִיקַח לְעֲלֵנוּ הַנּוֹדָה שֶׁהִיא הַרְחֹבֶן. וְנוֹקְשָׁה
הַנּוֹדָקֵס וְכִי לִרְשׁוֹן הוּא חִיךְ יִהְיֶה חֹדֶשׁ צֶעֶלְנוּ
שֶׁהוּא הַרְחֹבֶן. וְהֵלֵךְ צִנְיִי הוּא לְחִיתָה צִנְנוֹרָה
וְכִין לְכִיקוֹךְ הַנּוֹיִם צִחָג צִסְכִּי כִחִיִּצ וְנִסְכִּיָּהִם צִיוֹס
וְיִ כִחִיִּצ וְנִסְכִּיָּהִם צִזִּי כִחִיִּצ כְּנוֹשְׁפֵטִים וְכֹאֵן לְכִיקוֹךְ
הַנּוֹיִם צִחָג. וְהַקִּי הוּא צוֹ פִּי הֵלֵךְ הַאֲדָם לְרִיךְ
לְהִיֹּת וְנִצְחָה צִנְיִי עֲלֵנוּ. וְנִחְרָךְ רִשְׁוֹן
לְחֲשִׁצוֹן עוֹנוֹת. הַאֲדָם לְרִיךְ לְחִשְׁוֹצ צִלְצוֹ שֶׁהוּא
הַחוּטִי הַרְחֹבֶן שֶׁאֵין גִּרְעוֹ וְנוֹנוּ הַלִּי"ע רִי אֲבִרְהָמִשְׁשָׁא
זִ"ל וְנוֹיִקֵאלֵחִיעוֹ אֲנוֹר כִּחִיִּצ צִהֲוֶרָה חִי"ס כִּי יִדּוֹר
כִּדֵּר לֵהִי כִדֵּר הוּא וְנִלְשׁוֹן הַדֵּר כְּשֶׁרוֹלָה הַאֲדָם
לְהַדֵּר וְלִפְאֵר יִהְיֶה לְהִי לִאֲקוֹר חִי"ס כְּשֶׁרוֹלָה לְדִצֵּר
קֶרֶה. עַל כְּפִשׁוֹ יִדֵּר עַל עֲלֵנוּ. וְנוֹהֲלִי"ע קוֹדֶשׁ
הַקִּי רִי יִצְחָק וְנִצְחָן שְׁלִי"ט צִנוּ שֶׁל הַלִּי"ע רִי
אֲצִרְהֵם יַעֲקֹב וְנִסְאֲדִיגֵאֲרָה צִנוּ שֶׁל קְדוּשָׁה יִשְׂרָאֵל
מִרְיָן. שְׁנוֹעֲתִי שֶׁאֲנוֹר וְהִי דְכִחִיִּצ וְסִפְרָהֶם לִכֶּס.
וְסִפְרָהֶם שֶׁכָּל חֹדֶשׁ לְרִיךְ לַחֲקוֹן הַקְּפִירוֹת שִׁיהִיו
צִסְלִינוֹת. וְסִפְרָהֶם לִכֶּס לְעֲלֵנוֹכֶם שֶׁכָּל חֹדֶשׁ לְרִיךְ
לְהַסְתַּדֵּל עֲלֵנוּ שֶׁהוּא יַחֲקוֹן הַקְּפִירוֹת שִׁיהִיו צִסְלִינוֹת.
וְסִפְרָהֶם לִכֶּס וְנוֹחֲרָה הַשְׁצָה וְנִן הַחוּר שֶׁל יַעֲיִי
הַפְּסָקָה יִכּוֹל כָּל אֶחָד לַחֲקוֹן הַקְּפִירוֹת שִׁיהִיו צִסְלִינוֹת
זֶה שֶׁאֲנוֹר שֶׁהִי"ע עֵ"ה רֹאשׁ זֶה וְנֹלָחֵתִי (זֶה הוּא
חֹדֶשׁ כִּיקָן שִׁנִּי הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לִכֶּס) אֲחֵת לֵאחֶת לְנוֹלָחֵת
חֲשִׁצוֹן אֲנוֹר קֵהֶלֶת שֶׁכָּל אֶחָד יִרְאֶה לְנוֹלָחֵת חֲשִׁצוֹנוּ
וְיִיוֹס הַצִּיֵּאֲכֶס אֶת עוֹנוֹר הַחֲנוּפָה (עוֹנוֹר הוּא
מִדָּה וְנִן הַחוּר שֶׁל יַעֲיִי הַפְּסָקָה יִכּוֹל לַחֲקוֹן הַנּוֹדָת
שִׁיהִיו צִסְלִינוֹת וְהַכִּיף אֲנוֹהֶם חֲנוּפָה לֵהִי תִכִּיף הִי
אֲחֵת הֵם אֲחִיתִיָּה אֲנוֹת שִׁיחֲקוֹן הַנּוֹדָת צִאֲמָה בִּים

מֵאֲשָׁפוֹת יָרִים אָבִיוֹן: קְהוּשִׁיבִי עִם נְדִיבִים עִם נְדִיבִי עִמּוֹ
מוֹשִׁיבִי עֶקֶרֶת הַבֵּית אִם הַבָּנִים שְׁמַחָה הַדְּלוּיָהּ:
בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בֵּית יַעֲקֹב מִעַם לֹוְעוֹ: הִיתָה
יְהוּדָה דְּקָדְשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מִמִּשְׁדּוֹתָיו: הֵיךְ רָאָה וַיָּגוֹם הַיִּרְדֵּן
יָסוּב דְּאַחֹר: הַהָרִים רָקְדוּ כְּאֵלִים גְּבַעוֹת בְּבִנֵי צֶאֱן: מָה

זה מציון מב"ש י"ב

לחור גדל פי' מונדער שהוא חרץ חשך וללמות
 לחרץ הקדושה שהוא חור גדול. ונשיעצוד פי'
 ציוני שפוט השופטי, היו נשיעצודי. נגמולה ציוני
 דוד ושלמה שהיו יושבי לצעח והיחה גמולה
 שלמה: (הגר"ח)

הדלויה וגו' שמחה הללויה. צמדקש הנעלם
 על פסק שנים שנים צאו אל נח

אל החיצה שם חיתא חיצין חיון יומין דמשלימין
 צהון ההלל. וכחצתי לפעמי' דליונים שמשלימין
 צהן הלל קיומן **בבט"ח** ר"ל צי ימים הראשונים
 של פסק צ"י של שצעות טי ימים של קובות די
 " של חנוכה. והבין רמזא צאוריחא ור"ש שנים
 שנים דבפל קרא רומז לצ"י ימים דפסק ולצ"י ימים
 דשצעות צאו וקפדו טי רומז לטי" של קובות אל
 נח וקפדו ונמש חנוכה: (חידושי נפלאות)

המגבירה נשצת פי' שמוגזיה אותי כ"כ כמו
 שני צאצרהם הצט נא השמים
 ופירשו הווסורש"י שלשון הצעה ולמעלה לומטה
 ולמד שהגזי הקצ"ה את אצרהם לומטה ון השמים
 כמו בן הגזיה אותי ציליחא חללים:

המשפירי לראות צשמים כמו שחיי וציע
 לחרץ ולמעלה כן הייתי וציע

צשמים ולמעלה לומטה כי נישא הי' אותי לומטה
 ון השמי' (זה מליין מכלל יופי). **מקימו** מעפר
 דל פי' דל שאין לו כלום ואציון הוא התחלץ לכל
 דבר ואין לו כחות נפשו והוא נגד ווי שהוא ערום
 ון הנוח והוא דל מקומו מומריחו ומאיר עיניו

צחורה וצולות: **מאשפות** מי שהוא משוקץ
 בעצירות להסתלק ולהעלות מהם וצוכה ונחמרה
 עליהם הש"ת ירים אותו להושיצו עם נדיצים הם
 האצות עם נדיצי עוני הם הנציאים: (הגר"ח)
 צלחה

והערה והאמונה לא הי' עלינו חיוצ להודוה לה'
 על טווחיו שפועה עוננו כוואור חז"ל שוטי חלי
 חצירי לצ הרחיקי ון הלדקה חלו הלדיקי שכיטלי
 צזרוע. חצל חכמו לפי ויעוט ונשינו הטוצים
 וחלמי בלומיו חייצי להלל וגוי על כל שפעה עוננו
 צרחונו הנורוצים:

משר ווי שמוגיע לו חוב חלל אחד. והלך לתצוע
 חותו. וסילם לו הצע"ח את חוצו. וכי

לדיך הוא להודות וליתן חשואות חן ע"ז שפרע
 לו הצע"ח את מה שהי' חייצ לו. חצל חס חצירו
 כוחן לו ונתנת חנם הוא וחויצ להכניע ח"ע וליתן
 חשואות חן על ונתנת חנם שנתן לו: (זה מליין
 מכלל יופי)

דפיכך וגוי אומר כאן **ט** שצמים והעשירית
 הוא וכאמר לפכיו סירה הללויה הללו

עצדי הי' כי חלו הי"ד שצמים הם כנגד העשר
 נוכח. ואמר צש"ס צמוגילה למה לא אוריקן הלל
 צפורים מה מעצדות לחירות צולרי אוריקן הלל
 ונחיתה לחיים לא כ"ש. ונשי צשלמא החס
 שנגאלו ונולרי אוריקן הללו עצדי הי' ולא עצדי
 פרעה חצל צפורים חכתי עצדי אחסורוש חן.
 ולכן מהחלה לא היו יכולין לומר הלל כי טי שצמי
 הראשונים הם נגד טי מכות וצולן היו עדיין עצדי
 לפרעה חצל וכאמר לפכיו סירה חדשה הללויה
 שהוא נגד מכות צבורות נכסיו הללו עצדי הי'
 ולא עצדי פרעה ונעצדות לחירות נגד יליחא
 חללים. ויגון לשונחה הוא על הים כי אז היו
 צלחה גדולה. וחלצל הוא קידם קצלת התורה
 צלחי צלוחות שניה כח"ש וישנוע העם ויתחלצו
 ולא שחו וגוי. ליו"ט זה יום הכפורי כח"ש לא
 היו ימים טובי לישראל כע"ז צלח ויה"כ. וחלחלה